

PRACA CUDZOZIEMCÓW W POLSCE

**aspekty prawne, podatkowe
i ubezpieczeniowe**

pod redakcją:

dr. Marcina Jamrożego i Tomasza Majora

wydanie II uaktualnione

Rödl & Partner

Brighton & Wood

Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp. z o.o.
Gdańsk 2012

Spis treści

Z recenzji	7
Przedmowa	9
Rozdział I. Aspekty prawne świadczenia pracy przez cudzoziemców	11
<i>(Beata Pawłowska, Tomasz Major)</i>	
1. Formy zatrudnienia	11
1.1. Umowa o pracę	11
1.2. Ograniczenie wyboru prawa pracy	12
1.3. Właściwe prawo pracy w przypadku niewskazania przez strony	15
1.4. Przepisy bezwzględnie obowiązujące	16
1.5. Normy bezwzględnie obowiązujące w Polsce	18
1.6. Umowa zlecenia	19
1.7. Kontrakt menedżerski	19
1.8. Powołanie do pełnienia funkcji w zarządzie	20
2. Procedura uzyskiwania zezwolenia na pracę	20
2.1. Uzyskiwanie poszczególnych typów zezwoleń na pracę	22
2.1.1. Zezwolenia typu A	22
2.1.2. Zezwolenia typu B	24
2.1.3. Zezwolenia typu C	26
2.1.4. Zezwolenia typu D	28
2.1.5. Zezwolenia typu E	30
2.2. Wysokość opłat	31
2.3. Analiza rynku pracy	31
2.4. Odmowa wydania zezwolenia i cofnięcie wydanego zezwolenia	33
3. Praca bez zezwolenia i szczególne zasady zatrudniania cudzoziemców z krajów ościennych	34
Załącznik 1 – Wniosek o wydanie zezwolenia na pracę	37
Załącznik 2 – Wniosek o przedłużeniu zezwolenia	42
Załącznik 3 – Informacja o zmianach	45
Załącznik 4 – Informacja starosty	47
Załącznik 5 – Oświadczenie o zamiarze powierzenia wykonywania pracy obywatelowi Republiki Białoruś, Republiki Gruzji, Republiki Mołdowy, Federacji Rosyjskiej lub Ukrainy	49
Rozdział II. Rezydencja podatkowa	51
<i>(dr Marcin Jamroży)</i>	
1. Rezydencja na gruncie przepisów wewnętrznych	51
1.1. Nieograniczony versus ograniczony obowiązek podatkowy	51
1.1.1. Ośrodek interesów życiowych	54
1.1.2. Przebywanie przez okres dłuższy niż 183 dni	56
1.2. Dochody osiągane na terytorium Polski	57
2. Rezydencja na gruncie umów o unikaniu podwójnego opodatkowania	59
2.1. Istota i wykładnia umów o unikaniu podwójnego opodatkowania	59
2.2. Definicja „miejsca zamieszkania”	62
2.3. Podwójna rezydencja	64

2.4. Zmiana rezydencji.	69
2.5. Certyfikat rezydencji.	72
Rozdział III. Opodatkowanie na gruncie umów o unikaniu podwójnego opodatkowania . . .	75
<i>(dr Marcin Jamróży)</i>	
1. Uwagi wstępne.	75
2. Dochody z pracy najemnej	76
2.1. Pojęcie pracy najemnej	76
2.2. Pojęcie wynagrodzenia z pracy najemnej	78
2.3. Rozgraniczenie jurysdykcji podatkowej.	81
2.3.1. Opodatkowanie w państwie źródła	83
2.3.2. Opodatkowanie w państwie rezydencji	87
2.3.3. Międzynarodowy wynajem siły roboczej	98
2.3.4. Opodatkowanie osób pracujących na statkach	101
2.3.5. Opodatkowanie pracowników przygranicznych	101
2.4. Zarządzanie oddelegowaniami pracowniczymi	102
3. Dochody z tytułu członkostwa w organach spółki.	103
4. Dochody sportowców i artystów	106
5. Metody unikania podwójnego opodatkowania.	108
Rozdział IV. Swoboda przepływu osób w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości. . . .	111
<i>(dr Marcin Jamróży)</i>	
1. Uwagi wstępne	111
2. Orzeczenie w sprawie <i>Biehl</i> (175/88)	113
3. Orzeczenie w sprawie <i>Bachmann</i> (C-204/90).	114
4. Orzeczenie w sprawie <i>Werner</i> (C-112/91).	116
5. Orzeczenie w sprawie <i>Schumacker</i> (C-279/93)	117
6. Orzeczenie w sprawie <i>Wielockx</i> (C-80/94)	119
7. Orzeczenie w sprawie <i>Asscher</i> (C-107/94)	120
8. Orzeczenie w sprawie <i>Gilly</i> (C-336/96)	121
9. Orzeczenie w sprawie <i>Gschwind</i> (C-391/97).	122
10. Orzeczenie w sprawie <i>Gerritse</i> (C-234/01)	124
11. Orzeczenie w sprawie <i>Wallentin</i> (C-169/03).	125
12. Orzeczenie w sprawie <i>Komisja/Dania</i> (C-150/04)	126
13. Orzeczenie w sprawie <i>Renneberg</i> (C-527/06)	128
14. Orzeczenie w sprawie <i>Rüffler</i> (C-544/07)	130
15. Uwagi końcowe	131
Rozdział V. Opodatkowanie na gruncie prawa wewnętrznego	133
<i>(Monika Spotowska)</i>	
1. Dochody ze stosunku pracy.	134
1.1. Przychody	134
1.1.1. Zasady ogólne	134
1.1.2. Przychód ze stosunku pracy	143
1.2. Koszty uzyskania przychodów	144
1.3. Pobór zaliczek (podatku) przez płatnika	145
1.4. Obowiązek samodzielnego obliczenia i zapłaty zaliczki	148

2. Dochody z tytułu pełnienia funkcji członka organu osoby prawnej, z kontraktu menedżerskiego, umowy zlecenia i umowy o dzieło	154
2.1. Przychody	154
2.2. Koszty uzyskania przychodów	154
2.3. Pobór zaliczek (podatku) przez płatnika	156
2.4. Obowiązek samodzielnego obliczenia i zapłaty zaliczki (podatku)	161
3. Odliczenia od dochodu i podatku.	162
3.1. Odliczenia od dochodu – składki na ubezpieczenie społeczne	162
3.2. Odliczenia od podatku – składka na ubezpieczenie zdrowotne.	165
3.3. Składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne opłacone za granicą w latach 2004–2007	166
4. Rozliczenia z polskim urzędem skarbowym	167
4.1. Właściwość urzędów skarbowych	167
4.2. Numer identyfikacji podatkowej (NIP)	169
4.3. Przeliczanie kwot w walutach obcych na złote.	171
4.4. Zapłata podatku	171
4.5. Odpowiedzialność płatnika i podatnika za pobór zaliczek na podatek	172
5. Zeznania roczne	172
5.1. Obowiązek sporządzenia deklaracji rocznej	172
5.1.1. Dochody ze stosunku pracy.	173
5.1.2. Dochody uzyskiwane z umów cywilnoprawnych, kontraktu menedżerskiego, powołania na członka organu osoby prawnej	174
5.2. Dochody opodatkowane za granicą – metody unikania podwójnego opodatkowania	176
5.3. Preferencyjne rozliczanie dochodów	180
5.3.1. Wspólne rozliczanie dochodów z małżonkiem.	180
5.3.2. Preferencje dla osób samotnie wychowujących dziecko	181
5.4. Ulga z tytułu wychowywania dzieci	181
5.5. Termin złożenia zeznania rocznego i zapłata podatku	182
5.6. Właściwość urzędu skarbowego.	183
5.7. Sposób składania zeznania rocznego.	183
6. Obowiązek sporządzania informacji ORD-W1	185
Rozdział VI. Aspekty ubezpieczeniowe w zatrudnieniu cudzoziemców	187
(Beata Pawłowska, Tomasz Major)	
Część 1. Ustalanie właściwego ustawodawstwa.	187
1.1. Zastosowanie właściwego ustawodawstwa na podstawie prawa wspólnotowego	188
1.1.1. Zasada terytorialności – prawo miejsca pracy	188
1.1.2. Wykonywanie pracy najemnej w kilku państwach jednocześnie	189
1.1.3. Pracownicy oddelegowani.	189
1.1.4. Wykonywanie pracy najemnej w więcej niż jednym kraju członkowskim	190
1.1.5. Prowadzenie działalności na własny rachunek	192
1.1.6. Działalność prowadzona w kilku państwach jednocześnie	193
1.1.7. Prowadzenie działalności na własny rachunek oraz wykonywanie pracy najemnej jednocześnie w kilku państwach członkowskich	194
1.1.8. Wyjątki od postanowień art. 11–15 Rozporządzenia nr 883/2004	195
1.1.9. Rozszerzenie przepisów Rozporządzenia nr 883/2004 i Rozporządzenia nr 987/2009 na obywateli państw trzecich	196
1.1.10. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w zakresie ustalania właściwego ustawodawstwa	197
1.2. Umowy międzynarodowe w zakresie zabezpieczenia społecznego	207
1.2.1. Australia.	208
1.2.2. Kanada	209

1.2.3. Była Jugosławia	209
1.2.4. Korea Południowa	210
1.2.5. Libia	211
1.2.6. Macedonia	212
1.2.7. Stany Zjednoczone	213
1.3. Cudzoziemcy pochodzący z krajów trzecich.	214
Część 2. Rozliczanie i opłacanie składek ubezpieczeniowych za cudzoziemców	214
2.1. Cudzoziemiec zatrudniony przez polską firmę za granicą	215
2.2. Ubezpieczenie zdrowotne cudzoziemców pracujących w Polsce	216
2.3. Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za cudzoziemców zatrudnionych w Polsce	216
2.4. Zasady oraz tryb opłacania składek na ubezpieczenia społeczne za cudzoziemców	218
2.4.1. Podstawa wymiaru składek	218
2.4.2. Rodzaje składek	221
2.4.3. Finansowanie składek	221
2.4.4. Rozliczanie składek	221
2.4.5. Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne	221
2.5. Cudzoziemiec na kontrakcie menedżerskim	222
2.6. Zatrudnienie u pracodawców z UE/EOG, niemających w Polsce siedziby ani przedstawicielstwa	223
2.6.1. Obowiązki pracownika, który przejął obowiązki płatnika	224
Wykaz literatury.	227
Wykaz aktów prawnych i pozostałych źródeł.	230
Wykaz orzecznictwa	236